

Çevrimiçi Ö?renme Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Çevrimiçi Ö?renme Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=18556>

Özet

Çevrimiçi Ö?renme Tutum Ölçe?i (ÇÖTÖ), ?lker Usta, Ömer Uysal ve M. R. Okur taraf?ndan 2016 y?l?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Bu ölçek, bireylerin **çevrimiçi ö?renme** ortamlar?na yönelik tutumlar?n?, alg?lar?n? ve e?ilimlerini belirlemek amacıyla tasarlanm??tır. Geli?tirme tipi bir ölçek olup, toplamda 20 maddeden ve dört faktörden olu?maktadır. Ölçe?in psikometrik özellikleri, yüksek iç tutarlılık (genel ölçek için **Cronbach Alpha** katsay?s? 0.90) ve sağlam bir **tutum ölçe?i** yap?s? sergilemektedir. ÇÖTÖ, uzaktan e?itim süreçlerinin de?erlendirilmesi ve ö?rencilerin bu ortamlara adaptasyon düzeylerinin anla??lması için önemli bir araçtır.

Anahtar Kelimeler

Çevrimiçi Ö?renme, Uzaktan E?itim, Tutum Ölçe?i, Ölçek Geli?tirme, Ö?renci Alg?lar?, Geçerlik, Güvenirlik, E-Ö?renme.

Yazarlar

?lker Usta, Ömer Uysal, M. R. Okur

Amaç

Çevrimiçi Ö?renme Tutum Ölçe?i'nin temel amacı, yüksekö?retim veya benzeri kademelerde ö?renim gören bireylerin, internet tabanlı ö?renme ortamlar?na kar?? geli?tirdikleri duygusal, bili?sel ve davran??sal e?ilimleri nicel olarak ölçmektir. Ölçek, ö?rencilerin **çevrimiçi ö?renme** deneyimlerine yönelik alg?lanan kullan??lılık, genel kabul, bireysel fark?ndalık ve uygulama etkilili?i gibi boyutlardaki tutumlar?n? derinlemesine incelemeyi hedefler.

Bu araç, e?itim kurumlar?na ve ara?t?rmacılara, uzaktan e?itim sistemlerinin yayg?nla?tırılması veya iyile?tirilmesi süreçlerinde ö?rencilerin kabul düzeylerini belirleme konusunda güvenilir veriler sunar. Böylece, pedagojik müdahaleler ve sistem tasar?mlar?, kullan?c?lar?n tutumlar? dikkate alınarak daha etkili bir ?ekilde yönlendirilebilir.

Yap?

Ölçek, bireylerin çevrimiçi ö?renmeye yönelik çok boyutlu tutumunu ölçen psikolojik bir yapıyı temsil etmektedir. Yapılan analizler sonucunda ölçe?in, bu tutumu aç?klayan dört temel faktörden olu?tu?u belirlenmiştir. Bu faktörler, ö?rencinin çevrimiçi ortam? ne kadar benimsedi?ini, ki?isel ö?renme becerileri üzerindeki fark?ndalık?, ortam?n pratik faydas?n? ve ö?renme sürecinin genel etkilili?ini kapsamaktadır.

Ölçe?in ölçtü?ü dört alt boyut ?unlardır:

Genel Kabul (Çevrimiçi ö?renmeye yönelik genel olumlu/olumsuz bak?? aç?s?).

Bireysel Fark?ndal?k (Çevrimiçi ortamda kendi ö?renme ihtiyaçlar? ve becerileri hakk?ndaki fark?ndal?k).

Kullan??l?k (Çevrimiçi ö?renmenin zaman yönetimi ve eri?ilebilirlik gibi pratik faydalar?na yönelik alg?).

Uygulama Etkilili?i (Çevrimiçi ö?renme yöntemlerinin ders takibi ve aktif kat?l?m sa?lamadaki yeterlili?ine dair inanç).

Geçerlik

Ölçe?in **yap? geçerli?i**, 20 maddeden olu?an 4 faktörlü yap?y? do?rulamak amac?yla yap?lan faktör analizi sonuçlar?yla test edilmi?tir. Bu analizler, dört faktörün toplam varyans?n %63,821'ini aç?klad???n? göstermi?tir; bu oran, psikometrik aç?dan kabul edilebilir düzeyde güçlü bir yap?ya i?aret etmektedir.

Alt faktörlerin iç tutarl?l?k katsayılar? (**Cronbach Alpha**) ile geçerlik çal??malar? desteklenmi?tir:

Genel Kabul Faktörü için: 0.77

Bireysel Fark?ndal?k Faktörü için: 0.85

Kullan??l?k Faktörü için: 0.79

Uygulama Etkilili?i Faktörü için: 0.68

Bu katsayılar, faktörlerin içindeki maddelerin ilgili yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktadır.

Güvenirlik

Çevrimiçi Ö?renme Tutum Ölçe?i'nin güvenilirli?i, iç tutarl?l?k yöntemi kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Güvenilirlik testi sonucunda, ölçe?in tamam? için hesaplanan genel iç tutarl?l?k katsay?s? (**Cronbach Alpha**) 0.90 olarak bulunmu?tur.

0.90 de?eri, ölçe?in mükemmel düzeyde güvenilir oldu?unu ve tekrarlanan ölçümlerde tutarl? sonuçlar verece?ini göstermektedir. Bu yüksek güvenilirlik düzeyi, ölçe?in e?itim ara?t?rmalarında güvenle kullan?labilece?ini teyit etmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?s?sal temelini belirlemek amac?yla gerçekleştirilen **faktör analizi**, 20 maddenin dört temel faktör altında topland???n? ortaya koymu?tur. Bu dört faktör, ölçe?in ölçtü?ü toplam varyans?n %63,821'ini aç?klamaktadır.

Bu sonuç, ölçek maddelerinin kuramsal yap?y? destekleyecek ?ekilde grupland???n? ve çevrimiçi

öğrenme tutumunun çok boyutlu bir fenomen olarak ele alınması gerektiğini göstermiştir. Faktör yükleri ve faktörlerin açıkladığı varyans yüzdeleri, ölçeğin yapısal geçerliliğini güçlendiren önemli bulgulardır.

Ölçek Bilgileri

Test Türü: Geliştirme Ölçeği (Özgün olarak Türkiye bağlamında geliştirilmiştir.)

Format: 5'li Likert Tipi Derecelendirme

Derecelendirme: 1=Kesinlikle Katılmıyorum - 2= Katılmıyorum - 3= Kararsızım - 4= Katılıyorum - 5= Kesinlikle Katılıyorum

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: **Çevrimiçi öğrenme** ortamlarında deneyime sahip öğrenciler ve öğrenenler.

Yaş Grubu: Belirtilmemiştir (Genellikle yükseköğretim öğrencileri).

Örneklem Detayları: Orijinal çalışmada örneklem detayları belirtilmemiştir, ancak çoğunlukla üniversite öğrencileri üzerinde çalışılmaktadır.

Test Metodolojisi: Bireysel raporlama (Self-report) envanteri.

Şinler, Ücret ve Test Yılı

Ölçek 2016 yılında yayımlanmıştır. Ölçeğin kullanımı ve uygulaması için sorumlu yazar İlker Usta ile iletişime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Sorumlu Yazar: İlker Usta

Sorumlu Yazar İletişim: ilkerusta26@gmail.com

Kaynakça

Usta, İ., Uysal, Ö., & Okur, M. R. (2016). Çevrimiçi öğrenme tutum ölçeği: Geliştirilmesi, geçerliliği ve güvenilirliği. *Journal of International Social Research*, 9(43), 2215-2222.

Makalenin orijinal PDF bağlantısı aşağıdadır: sosyalarastirmalar.com

Ölçeğin orijinal PDF dokümanı bu bağlantıdan indirilebilir: cevrimici-ogrenme-tutum-olcegi-toad.pdf

Çevrimiçi Ö?renme Tutum Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, herhangi bir de?i?iklik?e u?rat?lmam??t?r.

Çevrimiçi ö?renmede ö?retmenden yeterli geribildirim alaca??m? dü?ünüyorum.

Çevrimiçi ö?renmede yüz-yüze etkile?im olmamas? beni rahats?z eder.

Çevrimiçi ö?renme yayg?nla?t?r?lmal?d?r.

Ço?u ö?renci çevrimiçi ö?renmeyi yüz yüze tercih ederler.

Çevrimiçi ortamlar zengin ö?renme etkinlikleri yoluyla birçok e?itsel problemin çözümünü kolayla?t?r?r.

Çevrimiçi ö?renme e?itim ve ö?retime eri?imi art?r?r.

Çevrimiçi ö?renmeyi daha ekonomik buluyorum.

?mkân?m olsa ba?ka derslerimi de çevrim içi al?r?m.

Çevrimiçi ortam? yüz yüze ortama tercih ederim.

Çevrimiçi ortamda kendimi rahat hissediyorum.

Çevrimiçi ortamda daha iyi ö?renebilirim.

Çevrimiçi ders almak beni ayr?cal?kl? hissettirir.

Defter ve kitap ta??mak istemedi?im için çevrimiçi ö?renmeyi tercih ederim.

Kaç?rd??m dersleri çevrimiçi ö?renme ile kendi kendime telafi edebilirim.

Çevrimiçi ö?renme zaman? verimli kullanmay? sa?lar.

Çevrimiçi ö?renme dersi sürekli takip etmemi kolayla?t?r?r.

Çevrimiçi ortamlarda derse daha haz?rl?kl? gelmem gerekti?inin fark?nday?m.

Arkada?lar?mla çevrim içi ortamlarda daha rahat ileti?ime geçebilirim.

Çevrimiçi dersler ö?rencilerin aktif kat?l?m?n? gerektirmektedir.

Çevrimiçi ortamlarda hocalar?n derse daha haz?rl?kl? gelmeleri gerekti?ini dü?ünüyorum.